

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ VE EĞİTİM

Salih COŞAR*

Kıbrıs; coğrafi şartları, jeolojik yapısı ve en önemlisi tarih ve kültürü ile Anadolu'nun ayrılmaz bir parçasıdır. Ancak, bu ülke, stratejik önemi dolayısıyla İngiliz İmparatorluğu'nun dikkatini çekmiş ve çevrilen bin bir entrika ile 1878'de sözleşmeli olarak İngiltere'ye verilmiştir. Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiltere'nin karşısında yer almasını bahane eden İngiltere tek taraflı olarak, 5 Kasım 1914'te Kıbrıs'ı İngiltere'nin bir sömürgesi ilân etmiştir. Fakat; ne Ada'nın kiralınması, ne ilhakı, ve ne de 1923'te Lozan Antlaşmasının 20. maddesine göre bu ilhakın Türkiye tarafından tanınması, Kıbrıs Türklerinin Anavatan'la olan sıkı bağlarını koparamamıştır.

Kıbrıs'ın İngiltere'ye geçmesi üzerine sömürge yönetimi altında yaşamak istemeyen birçok Türk Anadolu'ya göç etmiştir.

Lozan Antlaşmasının 21. maddesi Türkler'in Kıbrıs'tan yeniden göç etmeleri için zorlayıcı bir etken olmuştu. Bu maddeye göre 5 Kasım, 1914 tarihinde Kıbrıs adasında yaşamakta olan Türkler, yerel yasanın belirlediği koşullar çerçevesinde, İngiltere uyruğunu kazanacak ve bu yüzden Türk uğruyunu kaybedeceklerdi. Ayrıca antlaşmanın yürürlüğe konulduğundan başlayarak iki yıllık bir süre içerisinde arzu edenler Türk vatandaşlığını seçebileceklerdi. Bu durumda seçme haklarını kullandıkları tarihi izleyen iki ay içinde Kıbrıs adasını terketmek zorundaydılar.

İşte bu maddede belirtilen hükümlerden dolayı, Türkiye'ye ve milletine bağlı pek çok Kıbrıslı Türk, Türkiye'ye göç etmiştir.

Rumlar ise eskiden beri yayılmacı ve emperyalist hedefleri olan Megali İdea'ya göre Ada'da kalmışlar, hatta Yunan adalarından gelen göçmenleri Kıbrıs'a yerleştirerek nüfuslarını sürekli olarak artırmışlardı. Eskiden beri nüfus üstünlüklerine dayanarak Enosis, yani Yunanistan'la birleşmek isteyen Rumlar 1955 yılında, önce İngilizlere daha sonra da Türklerle karşı silâhlı saldırılarda bulunmuşlardır.

(*) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Millî Eğitim ve Kültür Bakanı

Sonuçta Londra ve Zürih antlaşmalarına göre; 1960 yılında, iki halkın ortaklığına dayalı olarak bir Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuştur. Ancak, Kıbrıs Rumları Enosis emellerinde vazgeçemedikleri ve Enosis'e giden yol üzerinde en büyük engel olarak Kıbrıs Türklerini gördükleri için, 21 Aralık 1963'te yeniden Türk halkına karşı bir soykırım saldırısında bulunmuşlardır.

1963 yılından 1974 yılına değin her türlü güç şartlar ve imkânsızlıklar içerisinde, Kıbrıs Türkleri, Rumların uyguladıkları her türlü baskı, ekonomik abluka ve tehditlere karşı direnmişlerdir. 103 Türk köyünü boşaltarak daha güvenli Türk bölgelerine sığınmışlardır. Ancak teslim olmamışlardır. Şüphesiz bu direnişte Anavatan Türkiye'nin sağladığı her türlü maddi ve manevi katkı Kıbrıs Türkleri tarafından asla unutulamaz. Kıbrıs Türkleri eğer kendilerini koruyan ve güvendikleri Türkiye gibi bir Anavatan'a sahip olmamış olsalardı, şu anda bir halk ve devlet olarak var olamayacaklar, tarihin karanlık sayfalarında sadece yok olmuş bir halk olarak anılacaklardı.

11 yıl, canını, malını, namusunu büyük bir özveri ile savunan Kıbrıs Türkünü düşman ellere teslim etmek istemeyen Anavatan Türkiye, 1974'te çok olumlu ve yerinde bir kararla, uluslararası antlaşmalardan doğan haklarını kullanarak Kıbrıs'a müdahale etmiş, Türk Ordusu çok başarılı bir Barış Harekâtıyla Kıbrıs'ın bir Yunan adası olmasını önlemiştir. Kuzey Kıbrıs bölgesinde toplanan Türkler bugün kendi toprakları üzerinde; bağımsız, her türlü korku ve baskıdan arınmış olarak yaşamaktadırlar.

Bu doğal gelişim sonucu, 13 Şubat 1975'te Kıbrıs Türk Federe Devleti kurulmuştur. Buna rağmen ve Kıbrıs Rumlarının her türlü barış tekliflerini reddetmesi üzerine, 15 Kasım 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bağımsızlığı ve varlığı bütün dünyaya ilân edilmiştir.

Bugün K.K.T.C. özgür Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan 150 bin Türk'ün devletidir ve bu devlet günden güne eğitimde, sanayide, turizmde ve ihracatta plânlı ve programlı bir şekilde kalkınmakta ve ilerlemektedir. Halk tarafından onaylanmış Anayasası ve her türlü siyasal görüşün temsil edildiği 50 kişilik parlamentosu ile demokrasinin en geniş biçimde uygulandığı bu devlet, artık Rum korkusu ile yaşamayan, özgür, mutlu ve geleceğe umutla bakan insanların ülkesidir. Çünkü artık, Kıbrıs Türkünün canla, kanla, kurdukları bir devletleri vardır.

Bugün Anavatanımızın minnet ve şükranla andığımız yardımları, halkımızın kendi özverileri, yetenek ve becerileri ile büyük bir mücadele verilerek bir devlet yaratılmıştır.

Bugün Kıbrıs Türkü ve Türk Ulusu olarak ikinci Türk Devletini kurmanın kıvançlı içindeyiz.

Aradan sadece 11 yıl geçmiştir. Kısa zamanda güzel işler başarılmıştır.

Siyasal istikrarsızlığa ve Rumların uyguladığı ekonomik ambargoya rağmen bugün K.K.T.C. 70 ülke ile ticarî ilişki içerisinde. Narenciyemizi, süt ürünlerimizi, hayvanımızı, sanayi ürünlerimizi ihraç edebiliyoruz. İhracatımızın % 85'i Türkiye dışında üçüncü ülkelere gerçekleşmektedir. Özetle belirtmek gerekirse, sabit fiyatlarla ortalama % 3 kalkınma gerçekleştirilmektedir.

Bugün plânlı kalkınma dönemine girmiş olan K.K.T.C. II. beş yıllık kalkınma plânını hazırlayarak hedeflerini saptamış ve uygulamaya koymuştur. II. beş yıllık kalkınma plânına göre, 1987 geçiş yılı programında, 1986 yılına göre öngörülen hedefler şöyledir :

1987 yılında Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH)'nın carî fiyatlarla 254.547.5 milyon artış göstererek % 6.2'lik bir büyüme göstermesi öngörülmektedir. Kişi başına gelirin ise 1986'ya göre, 1987'de % 4.7'lik bir artışla carî fiyatlarla 1.542.385 TL.'sına yükseltilmesi hedeflenmiştir.

1987 programı döneminde öngörülen büyüme yüzdeleri üretken sektörlerde % 6.3, hizmetler sektöründe ise % 8.6 olarak öngörülmüştür.

Kubey Kıbrıs bir ada olduğu için, ekonomisi içerisinde turizmin büyük bir payı vardır. Bu yüzden 5 yıllık kalkınma plânı içerisinde turizm sektörünün geliştirilmesi, plânın önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Turizm sektöründe reel olarak % 13.1 oranında bir büyüme hedef olarak alınmış bulunmaktadır.

K.K.T.C., devlet olma olgusunu günden güne hissettirmekte ve kendini dış dünyada tanıtmaktadır. Tanınmamızda önemli bir etken olan B.R.T. Kurumu TV'si, T.R.T. ile işbirliği halinde yayın yapmakta, ancak günde 2-3 saatlik ayrı yayınlarla yerel haber ve olayları gerek Kuzey Kıbrıs'taki gerekse Güney Anadolu'daki izleyicilerine duyurabilmektedir. Bu süre içerisinde yaptığı Rumca ve İngilizce haber yayınları, Güney Kıbrıs'tan ve komşu Arap ülkelerinden ilgiyle izlenmektedir. Bu gerçeği gözönünde bulunduran kurum, son zamanlarda Arapça haber, müzik ve aktüalite konularını da programlarına alarak genç devletimizin tanınma ve benimsenmesini hızlandıran programlar uygulamaya başlamıştır. Yakın gelecekte; ayrı TV. kanalı sayesinde, bu işlev daha da güçlü olarak yerine getirilecektir. B.R.T.'nin radyo yayınları ise uzun süreden beri Anavatan Türkiye'de; yabancı dildeki yayınları ise tüm Ortadoğu ülkelerinde izlenmektedir.

Bugün K.K.T.C. diye bağımsız bir devlet ve ülke varsa bunu öncelikle Kıbrıs Türk eğitimine borçlu olduğumuzu vurgulamak isterim. Kıbrıs Türkleri ayrı okulları sayesinde dillerini, dinlerini ve en önemlisi ulusal karakterlerini sürdürmüşler; bugünkü mutlu sonuca ulaşabilmişlerdir. Geçmişte her türlü olanaksızlıklar içerisinde çalışmalarını sürdüren ulusal varlığımızın temelini atan milliyetçi öğretmenlerimizin katkılarını daha iyi anlayabilmek ve Kıbrıs Türk Eğitiminin gelişimini daha iyi saptayabilmek için tarihi süreç içerisinde "Eğitim" konusuna kısaca değinmenin gereğine inanıyorum.

Bu düşünce ile önce, K.K.T.C.'de geleceğimizin güvencesi ve eğitimin uygulandığı alan olan "Gençliğin" yolu ne olmalıdır sorusuna cevap vermek ve geçmişe özetle de olsa bakmakta yarar olduğunu sanıyorum.

Millî mücadele sona erip büyük zafer Lozan Antlaşması ile belgelen-dikten sonra Kıbrıs İngiliz İmparatorluğu'na bağlanmıştır.

Lozan Antlaşması o zamanki deyişle Kıbrıs Türklerine Hakk-ı Hıyar (Bir işi yapıp yapmama serbestliği, hakkı) vermişti. Biraz önce yukarıda da belirttiğim gibi 2 yıl zarfında isteyen, İngiliz uyruğuna geçip, adada kalacak, ya da Türk uyruğuna geçecekti. 1925'lerde bu haktan yararlanan yaklaşık 7-8 bin Türk Anadolu'ya göç etmiştir.

1920'li yıllar Kıbrıs halkı için kuraklık ve fakirlik yıllarıdır. Tüm dünyayı kasıp kavuran 1929 ekonomik buhranı etkisini Kıbrıs'ta da göstermiştir. Bu doğaldır. Doğal olmayan İngiliz idaresinde Türk'e uygulanan "üvey evlât" muamelesi, Türk Toplumunu, Medenî Kanundan, Miras Kanunundan, Çağdaş Eğitim Kurumlarından yoksundur.

Gerek göçler gerekse İngiliz idaresinin yarattığı koşullara ayak uyduramayan Türk Toplumunu, ticaret, zanaat ve tarımda durumunu koruyamamıştır. Ticaret ve imalâta olan ailelerin çocukları memurluğu ya da Türkiye'de okuyup, oraya yerleşmeyi yeğlemişlerdir.

Kıbrıs Türkleri kendilerini Türk hükümetinden, İngiliz hükümetine devredilmiş bir emanet olarak görmektedirler. O günlerde İngiltere hükümetinin en sadık tebasıdır; hükümet aleyhtarı hareketleri yoktur.

Ancak Türkler Anavatanlarından sürekli olarak kitap istemişler, lise (idadi) için müdür ve öğretmen istemişlerdir. Böylece Anavatanla eğitim birliğini sürdürmeye çalışmışlardır.

Kıbrıs Türklerinin, Türklüklerine ve Türkiye Cumhuriyetine bağlılıkları okullar ve öğretmenler tarafından devamlı canlı tutulmuş ve korunup

geliştirilmiştir. Anavatan'da Cumhuriyetin ilanı ve devrimlerin uygulanışı hiçbir baskı olmadan öğretmenler öncülüğünde Kıbrıs'ta da uygulanmıştır. Örneğin :

15 Ağustos 1928'de "Kıbrıs Türk Muallim Cemiyeti" Türk alfabesinin uygulanmasını istemiştir. 1 Eylül, 1929'dan itibaren Kıbrıs Türk İlkokullarında Türk harfleri ile yazılmış kitaplar okutulmuştur. Kuran'dan seçilmiş parçalar da Türk harfleri ile bastırılıp okutulmuştur.

1931 isyanından sonra İngilizin baskısı daha da artar. Bu baskı, isyanı Türkler çıkartmadığı halde Türkler üzerinde yoğunlaşır. 30 Kasım, 1931 Bayrak Kanunu ile bayrak çekilemez. 1935'ten sonra ise eğitim üzerinde Türk toplumunun denetimi yitirilmiştir. Tek lisede İngiliz Müdür vardır. 1936 - 37 ders yılında Kıbrıs Türk Lisesi Kıbrıs İslâm Lisesi olarak isim değiştirmiştir. 1944 yılına kadar bir tek erkek lisesi vardır ve yılda 80 öğrenci almaktadır.

1943'ten sonra İngilizlerin Kıbrıs'a Muhtariyet verme konusu gündeme gelince Türkler tutumlarını yeniden değerlendirme gereğini duymuşlardır. Ama güçleri yoktur.

Bu koşullar altında 1950 yılına kadar tahsilli zümrenin Türkiye'de iş bulup orada yerleşmesi ve İngilizin yarattığı koşullarda gelişemeyen Türk toplumunun siyasî tutumu, İngilizlere itaat şeklinde tezahür etmiştir.

Bütün bu güçlüklerle rağmen öğretmenler büyük bir özveri ile millî konularda öğrencileri aydınlatmış; Türk tarihini yasak olmasına rağmen okutmuş, Türklük şuurunu canlı tutmuş, T. C.'ne bağlılık ve Atatürk devriminin uygulamasını sürdürmeye çalışmıştır.

1950'lerde Anavatan'da okuyan gençlerin dönmesi ve yine Anavatan'ın en mümtaz öğretmenlerinin Kıbrıs'a gelerek ortaöğretim olgusunu yaratmalarından sonra Kıbrıs Türk gençlerinin Atatürkçülük yolunda tam anlamı ile bilinçlendikleri görülmektedir. Kıbrıs Türkü olarak bütün zor koşullara rağmen :

Hedefimizi niçin şaşırmadık?

Ümidimizi niçin yitirmedik?

Nasıl direnebildik?

Varlığımızı nasıl koruduk?

Nereden nereye geldik?

İkinci Türk devletini nasıl kurabildik?

Bütün bu soruların bir tek cevabı vardır :

Türk Milletinin ideolojisi Kemalizme olan bağlılıktır.

EVET KEMALİZM'e olan bağlılık. Bunun için, K.K.T.C.'de Türk Gençliği:

Kemalizmi sadece mazide yaşanmış bir tarihsel olay olarak öğrenmemelidir.

Kemalizmin bir dinamizm olduğunu, aklın rehberliğinde sürekli bir çağdaşlaşma olduğunu, kaynağını, ilkelerini en iyi şekilde öğrenmeli ve korumalıdır.

K.K.T.C.'de Gençliğin yolu Atatürkçülük - Kemalizmdir. Atatürk sözümüzde değil, içimizde, özümüzde, uygulamalarımızda, tüm davranışlarımızda yaşamaktadır. Yaşamaya devam edecektir.

Müsaadenizle burada fazla ayrıntıya girmeyerek günümüze döneyim ve 1974 sonrası Kıbrıs Türk Eğitimi üzerinde sizi aydınlatmaya çalışayım.

20 Temmuz 1974'te Anavatan'ımızın gerçekleştirdiği mutlu Barış Harekâtıyla yıllardan beri süren baskı dönemi geride kalmış, Kıbrıs Türk toplumunun siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik bünyesinde büyük atılımlar olmuştur.

1974 mutlu Barış Harekâtıyla bağımsızlık ve özgürlüğüne kavuşan Kıbrıs Türk Toplumunu, eğitim alanında da atılımlar yaparak büyük başarılar elde etmiştir. Bugün ulaştığımız eğitim düzeyi sayesinde çağdaş ve ileri bir halk olduğumuzu rahatlıkla söyleyebiliriz.

I. ÖRGÜN EĞİTİM KURUMLARIMIZ

Örgün eğitim deyince ilköğretim öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim ve özel eğitim kapsamına giren eğitim - öğretim kurumları anlaşılmaktadır. Bu kurumlar, Bakanlığımıza bağlı çeşitli müdürlükler tarafından yönetilmektedir.

A — TEMEL EĞİTİM

Zorunlu eğitimin birinci basamağını oluşturan Temel Eğitim Kurumları ana okulları ve ilkokullardır. Ana okullarına 4-5 yaş, ilkokullara da 6-11 yaş grubu öğrencileri devam etmektedir. Bakanlığımıza bağlı okullardaki 1986-1987 öğretim yılı okul sayısı ve öğrenci - öğretmen durumları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir :

Okulun Türü	Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğrenci-Öğretmen Oranı
Devlet Anaokul ve Arasınıfları	65	63	1754	27.8:1
İlkokul	161	749	20781	27.7:1
Toplam	226	812	22535	27.7:1

B — ORTAÖĞRETİM

Ortaöğretim kurumlarımız 3 yıllık ortaokullardan ve 3 yıllık liselerden oluşmaktadır. Liseler ise, Genel liseler ve Meslekî - Teknik liseler olarak ayrılmaktadır.

1. Ortaokul öğrenimi zorunlu olup 12 - 15 yaş grubunu kapsamaktadır. 1986 - 1987 öğretim yılında ortaokullarımızın sayısı, öğrenci ve öğretmen durumları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir :

Okulun Türü	Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğrenci-Öğretmen Oranı
Orta okul	22 (9 Bağımsız 13 Lise ve Meslek Liselerine bağlı)	439*	7130	16.25:1

(*) Bazı öğretmenler; liselerde de görev yapmaktadır.

2. Genel liselerimizin sayısı 12 olup 1986 - 1987 öğretim yılında bu okullara devam eden öğrenci durumu ve öğrenci - öğretmen oranı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Okulun Türü	Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğrenci-Öğretmen Oranı
Genel Liseler (Kolejler dahil)	12	255*	3968	15.56:1

(*) Bazı öğretmenler ortaokullarda da görev yapmaktadır.

3. Meslekî Teknik Öğretim Okulları bünyesinde Ticaret liseleri, Endüstri Meslek liseleri, Kız Meslek liseleri ve Pratik Sanat lisesi ile Yaygın Eğitim veren çeşitli okullar bulunmaktadır.

Ortaokullara dayalı olan Meslekî Teknik liselerin 1986 - 1987 öğretim yılındaki durumları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Okulün Türü	Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğrenci-Öğretmen Oranı
Ticaret Liseleri	3	73	852	11.67:1
Endüstri Meslek Lisesi	3	102*	778	7.63:1
Kız Meslek Lisesi	2	17*	118	6.94:1
Pratik Kız Sanat Okul ve Kursları	6	38	991	26.1:1
Toplam	14	230	2739	11.91:1

(*) Pratik kız ile erkek sanat okul ve kurslarında da görev yapmaktadırlar.

Genel liselere ve Meslekî - Teknik liselere devam eden öğrenci sayısı ve öğretici - öğretmen oranı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Türü Okulun	Sayısı Okul	Sayısı Öğretmen	Sayısı Öğrenci	Oranı Öğrenci-Öğretmen
Meslekî - Teknik L.	8	192*	1748	9.1:1
Genel Lise/ler	12	255**	3968	15.56:1
Toplam	20	447	5716	12.79:1

(*) Bir kısım öğretmenlerden yaygın eğitimde de yararlanılmaktadır.

(**) Bir kısım öğretmenler ortaokullarda da görev yapmaktadır.

C — YÜKSEK ÖĞRETİM

Liseyi bitiren öğrencilerimiz Doğu Akdeniz Üniversitesinde, Türkiye ve üçüncü ülkelerde öğrenim görmektedirler.

Kuzey Kıbrıs'ta bulunan iki yüksek öğretim kurumumuz, Doğu Akdeniz Üniversitesi adı altında birleştirilecektir. Bunlar Yüksek Teknoloji Enstitüsü ve Öğretmen Kolejidir. Türk Öğretmen Koleji, anılan Üniversitenin Eğitim Fakültesinin bir bölümü olacaktır.

Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin Kuruluş Yasası K.K.T.C. Cumhuriyet Meclisininin 23 Mayıs 1986 tarihli birleşiminde kabul olunarak Resmî Gazetede yayımlanmış ve Üniversitemizin kuruluşu gerçekleştirilmiştir.

Halen Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin; Mühendislik ve İşletme - Ekonomi bölümleri faaliyettedir. Mühendislik Fakültesinde İnşaat, Makine ve Elektrik bölümleri bulunmaktadır. Ayrıca Teknisyenlik bölümü, ara teknik eleman yetiştirme faaliyetlerini sürdürmektedir.

1986 - 1987 öğretim yılında Yüksek Öğrenime devam eden öğrencilerimizin dağılımı şöyledir :

K.K.T.C.'de :

Doğu Akdeniz Üniversitesi	438
Türk Öğretmen Koleji	183
Açık Öğretim Fakültesi	305
Türkiye'de :	1853
Diğer Ülkelerde :	253

Toplam 3032

Not : Türkiye'de ihtisasta olanlar dahil edilmemiştir.

1986 - 1987

ÖĞRETİM YILINDA

Türkiye Üniversitelerinde Okuyan Öğrenciler

Sıra No.	Üniversite	1. sınıf			2. sınıf			3. sınıf			4,5,6. sınıf			Genel Topl.
		K	E	Top	K	E	Top	K	E	Top	K	E	Top	
1	Ankara	17	10	27	18	24	42	16	21	37	30	37	67	173
2	Hacettepe	28	24	52	28	24	52	38	20	58	34	41	75	237
3	O.D.T.Ü.	10	13	23	18	19	37	15	17	32	21	49	70	162
4	Gazi	29	17	46	40	25	65	23	34	57	27	56	83	251
5	Bilkent	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
6	Boğaziçi	5	5	10	2	2	4	5	3	8	6	11	17	39
7	İstanbul	13	17	30	20	24	44	26	23	49	27	44	71	194
8	İ.T.Ü.	3	13	16	10	12	22	3	15	18	3	14	17	73
9	Marmara	9	4	13	9	11	20	6	12	18	13	17	30	81
10	Mimar Sinan	2	—	2	1	1	2	1	1	2	5	—	5	11
11	Yıldız	1	5	6	1	6	7	2	8	10	4	10	14	37
12	Ege	5	8	13	12	11	23	10	7	17	10	17	27	80
13	9 Eylül	5	14	19	6	14	20	6	18	24	3	20	23	86
14	Çukurova	3	15	18	5	15	20	2	15	17	7	19	26	81
15	Uludağ	6	12	18	3	12	15	3	9	12	7	14	21	66
16	Atatürk	1	5	6	—	4	4	3	7	10	4	6	10	30
17	Selçuk	3	7	10	1	4	5	2	3	5	6	7	13	33
18	Dicle	1	2	3	3	1	4	2	2	4	1	3	4	15
19	Akdeniz	3	5	8	1	9	10	2	13	15	1	7	8	41
20	Fırat	—	2	2	—	1	1	—	2	2	1	3	4	9
21	Cumhuriyet	1	2	3	—	5	5	—	4	4	—	4	4	16
22	Trakya	1	4	5	1	6	7	—	7	7	—	4	4	23
23	Karadeniz	1	3	4	1	3	4	1	2	3	—	1	1	12
24	Erciyes	1	4	5	—	1	1	1	4	5	—	3	3	14
25	100. Yıl	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	1	1	3
26	19 Mayıs	2	2	4	1	2	3	1	3	4	4	1	5	16
27	İnönü	1	2	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4
28	Anadolu	4	7	11	3	17	20	2	16	18	4	11	15	64
Toplam :		156	204	360	184	254	438	171	266	437	218	400	618	1853
Genel Toplam		360			438			437			618			1853

1986 - 1987

Öğretim Yılında
Türkiye'de Branşlara göre

ÖĞRENCİ DAĞILIMI

Sıra No.	Branşlar	1. sınıf			2. sınıf			3. sınıf			4,5,6. sınıf			Genel Topl.
		K	E	Top	K	E	Top	K	E	Top	K	E	Top	
1	Tıp	9	23	32	20	24	44	15	33	48	28	89	117	241
2	Dış Hekimliği	4	2	6	4	2	6	4	2	6	7	7	14	32
3	Eczacılık	3	1	4	3	3	6	7	3	10	11	3	14	34
4	Veteriner	2	—	2	—	—	—	—	5	5	—	5	5	12
5	Mimarlık	5	2	7	9	6	15	7	13	20	13	7	20	62
6	Fen (F.K.B.M.)	4	14	18	25	41	66	24	14	38	34	49	83	205
7	Mühendislik	5	34	39	17	52	68	13	59	72	11	81	92	272
8	Sos.Ek.İş.M	10	26	36	30	60	90	26	40	66	26	77	103	295
9	Kültür Lisan	4	2	6	5	1	6	4	1	5	4	3	7	24
10	İngilizce	43	12	55	20	13	33	25	11	36	42	25	67	191
11	Eğitim Öğr.	41	43	84	39	26	65	24	36	60	23	23	46	255
12	Hukuk	3	—	3	1	1	2	4	5	9	5	7	12	26
13	B.E. Spor	1	5	6	—	10	10	5	10	15	3	10	13	44
14	Güzel Sanat.	1	1	2	1	1	2	2	2	4	6	9	15	23
15	M.Y. Okulu	21	39	60	10	14	24	11	32	43	5	5	10	137
Toplam :		156	204	360	184	254	438	171	266	437	218	400	618	1853
Genel Toplam		360			438			437			618			1853

1986 - 1987
Doğu Akdeniz Üniversitesi
ÖĞRENCİLERİ

I. 1. Sınıf.	K.K.T.C.	T.C.	Toplam
Elektrik	32	19	51
İnşaat	40	37	77
Makine	4	25	29
Teknisyenlik	1	1	2
	77	82	159
II. 2. Sınıf.			
Elektrik	16	19	35
İnşaat	32	22	54
Makine	4	14	18
Teknisyenlik	12	—	12
	64	55	119
III. 3. Sınıf.			
Elektrik	15	2	17
İnşaat	5	3	8
Makine	3	2	5
Teknisyenlik	10	—	10
	33	7	40
IV. 4. Sınıf.			
Elektrik	5	1	6
İnşaat	5	1	6
Makine	—	1	1
	10	3	13
V. İşletme - Ekonomi	89	83	172
VI. Hazırlık	165 H	437 H	602 H
VII. 3. Ülkeler			A + H 111 + 62 = 173
Genel Toplam :	438	667	173

H : Hazırlık 664
A : Ara sınıflar 614

1278

Türk Öğretmen Koleji
1986 - 1987
Öğretim Yılı
Öğrenci Dağılımı

	K.K.T.C.		T.C.		Toplam
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	
Sınıf I	103	80	2	2	187
	183		4		

NOT : T.Ö.K.'nin diğer sınıflarda öğrencisi yoktur.

Açık Öğretim Fakültesi
Lefkoşe
1986 - 1987
Öğretim Yılı
Öğrenci Dağılımı

	ÖSYM (Öğrenci)	Özel Kont. (Yetişkin)	Toplam
Sınıf I	230	193	423
Sınıf II	48	137	185
Sınıf III	18	70	88
Sınıf IV	1	1	10
	305	401	706
Yüksek Lisans (İş İdaresi)			
I Grup (Mühendisler)		25	
II Grup (Diğerleri)		25	50
		50	756

NOT : Yüksek Lisans uygulama programının zamanı henüz saptanmadı

1986 - 1987
Öğretim Yılında
3. Ülkelerde Yüksek Öğrenim Gören
Öğrenciler

<u>Ülke</u>	<u>Öğrenci Sayısı</u>
İngiltere	104
ABD	106
Fed. Almanya	15
Suidi Arabistan	13
Fransa	2
İtalya	1
Avusturya	2
Kanada	4
İsveç	1
Rusya	5
Toplam :	253
Branşlara Göre Dağılımı	
Lisans üstü (Post-Graduate)	46
Lisans (Degree)	190
HND	17
Toplam :	253

D — ÖZEL EĞİTİM KURUMLARI

Özel Eğitim; bedenen veya zihnen özürlü olup özel bir eğitim ve öğrenime ihtiyaç duyan okul öncesi eğitim yaşına ulaşmış çocukların onsekiz yaşına kadar olan eğitimlerinin tümünü kapsar.

Kıbrıs'ta tümüyle 3 Özel Eğitim Kurumumuz vardır :

1 — Lâpla Sağırılar Okulu : Okula 5 - 18 yaş grubunda 22 öğrenci devam etmektedir. Okul yatılıdır. Okulda 5 öğretmen, 2 öğretici, usta ve 1 idare amiri görev yapmaktadır.

2 — Girne Geri Zekâlılar Okulu : 5 - 18 yaş grubunda 21 öğrencisi vardır. Okul yatılıdır. Okulda 3 öğretmen, 1 öğretici, usta görev yapmaktadır.

3 — Spastikler Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi : Merkezden 2-18 yaşlarındaki 27 spastik öğrenci yararlanmaktadır. Ayrıca 7 normal öğrenci haftada 2 saat dil terapisi için okula gelmektedir. Merkezde 6 öğretmen görev yapmaktadır.

II — YAYGIN EĞİTİM

Pratik Kız Sanat okulları, Köy Kadın Kursları ile Din ve Ticaret Gece Enstitülerinde yaygın eğitim faaliyetleri sürdürülmektedir. Pratik Kız Sanat okulları 6 merkezde 991 bayana Biçki-Dikiş, Nakış, Çocuk Bakımı, Ev Ekonomisi konuları üzerinde teorik bilgi ve beceri kazandırmak suretiyle yeteneklerini geliştirmektedir.

Dil, Muhasebe, Daktilografi ve ÖSYM kursları yapılan Dil ve Ticaret Gece Enstitülerinde halen 349 kursiyer kurs görmektedir. 37 köyde ev hanımlarına ev idaresi, çocuk bakımı, biçki-dikiş ve nakış gibi meslekî konularda teorik bilgi ve beceri kazandıran bu kurslarda 29 öğretmen görev yapmaktadır. Anılan kurs merkezine 655 bayan devam etmektedir.

GELİŞMELER :

1 — 1986-1987 öğretim yılında 9 yeni ana sınıfı açılarak 16 merkezde daha yeni ana sınıfları açılması için hazırlıklar yapılmaktadır.

2 — 1986-1987 öğretim yılından itibaren uygulamaya konmak üzere Bakanlıkça ilkökul öğretim programları hazırlanmıştır.

3 — Toplumumuzun ihtiyaçları gözönünde tutularak 1986-1987 öğretim yılında Lefkoşa Sedat Simavi Yapı ve Endüstri Meslek lisesi bünyesinde Pratik Sanat lisesi bölümü açılmıştır. Burada halen 28 erkek öğrenci eğitim-öğretim görmektedir.

Pratik Sanat lisesi, okul çağında iken çeşitli nedenlerle okuldan ayrılmış bulunan veya değişik sorunları nedeniyle ortaokul sonrası üst öğrenime devam etmek isteyip iş hayatına atılmak durumunda kalan veya kalacak olan ancak belli bir beceriye sahip olmaması nedeniyle güçlüklerle karşılaşan 18 yaşını doldurmamış gençlerin bir meslek sahibi olmasını sağlamak ve piyasaya kalifiye ve el berecisi bulunan teknik bilgili elemanlar yetiştirmek amacıyla Metal İşleri, Sıhhi Tesisat-Demir bölümünde olmak üzere etkinliğe başlatılmıştır. Üç yıl süreli olacak olan Pratik Sanat lisesinde ağırlık, el becerilerine dönük pratik uygulamalar

olacaktır. Pratik uygulamalar olanaklara bağılı kalmak kaydıyla Endüstri-
deki iş yerlerinde veya okulun Döner Sermayesi çalışmalarında gerçek-
leştirilecektir. Öğrencilere çalışmaları ile ilgili olarak ayda asgari 10.000
TL. ücret tahakkuk ettirilmiştir.

Öğrenciler ilk aşamada üretim yapamayacak durumda olduklarından
sözü edilen 10.000 TL. ödenek Devlet Bütçesinden karşılanmaktadır.

Mezun olacak olan öğrenciler K.K.T.C.'nde istihdam bakımından En-
düstri Meslek lisesi mezunu muadili addedilerek Kamu Görevine giriş
yapabilecektir.

Bu öğretim yılında Sedat Simavi Yapı ve Endüstri Meslek lisesi bün-
yesinde Teknik lise de öğretime başlamıştır. Öğrencilerin üniversitelere
daha iyi hazırlanabilmeleri amacını güden bu liseye Endüstri Meslek li-
selerinin birinci sınıfını başarı ile geçenler arasından ortalama notu 70
ve yukarı olanlar alınmaktadır. Halen 20 erkek öğrenci teknik lisede eği-
tim - öğretim görmektedir.

4 — Öğretim süresi dört yıla çıkarılmış olan Türk Öğretmen Kole-
jine; ilkokul öğretmeni ihtiyacımız dikkate alınarak bu yıl 183 öğrenci
alınmıştır.

5 — Yıllardır bir eğitim yarasından yoksunduk. Ancak 23 Mayıs 1986
tarihli yasa ile bir "Millî Eğitim Yasası"na kavuşmuş bulunmaktayız. Bu
yasa; millî eğitimimiz, sosyal, kültürel, tarihî ve millî varlığımız göz önün-
de tutularak hazırlanmış olup bu yasa da millî eğitimimizin amaçları açık-
lıkla ortaya konmuş, böylece eğitimimiz bir bütünlüğe kavuşturulmuştur.
Yasanın geçmesinden sonra okullarımız yasanın öngördüğü hükümlere
göre yeniden düzenlenmiş ve yönlendirilmiştir.

II. Beş Yıllık Kalkınma Plânında Öngörülen Eğitimle İlgili Hedefler :

- (1) Okul öncesi eğitimde kapsamın genişletilmesine devam edilecek ve
bu çağdaki çocukların % 50'si kapsanacaktır.
- (2) Temel Eğitim I. Kademedeki çağ nüfusunun tümü kapsam içine alına-
caktır.
- (3) Temel Eğitim II. Kademe/Ortaokullarda okullaşma oranı % 100'e çı-
karılacaktır.
- (4) Orta öğrenimdeki nüfusun % 80'i kapsanacak, meslekî teknik eğiti-
me ağırlık verilecek, orta öğretimdeki öğrencilerin % 50'sinin genel
liselere ve % 50'sinin de meslekî liselere yönlendirilmesine çalışı-
lacaktır.
- (5) Yüksek öğretimde ise kapsamın % 30'a çıkarılmasına çalışılacaktır.

SONUÇ

Yaklaşık yüzyıldan beri, yabancı yönetimler altında yaşadığı halde, dilini, dinini ve kültürünü korumasını başaran Kıbrıs Türk toplumu, hiçbir dönemde birliğini, bütünlüğünü bozmamış ve en önemlisi Anavatanla olan ilişkilerini daima sürdürmüş ve bugünkü mutlu sona ulaşabilmiştir.

Bugün dünyada var olan ikinci Türk devleti K.K.T.C., anayasası, parlamentosu ve bayrağıyla yaşayan bir varlıktır. Anavatan Türkiye'nin maddî ve manevî katkılarıyla günden güne gelişen bu devlet özellikle eğitim alanında okulları, öğretmenleri ve eğitilmiş insan potansiyeliyle övünç duyulacak bir düzeydedir. Yetişmiş insan potansiyelimiz ve ulaştığımız eğitim düzeyi bağımsızlığımız ile demokrasimizin dayanağı ve kalkınmamızın en büyük güvencesidir. Anavatanımız Türkiye'nin korumacılığı ve katkılarıyla yakın gelecekte daha mutlu günlere ulaşacağımıza olan ümit ve inancımızın tam olduğunu bir kez daha vurgulamak isterim.